

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Херсонського державного
університету

Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ

« 13 » вересня 2024 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Освітня програма Медицина
Спеціальність 222 Медицина
Галузь знань 22 Охорона здоров`я
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Факультет медичний
Кафедра медицини
Курс 2, 1 (термін навчання 4 роки 10 місяців),
3, 2 (термін навчання 4 роки 10 місяців), 4, 5

ПОГОДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-
педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

« 13 » вересня 2024 р.

Програму розроблено:

1. Тарасенком Олегом Миколайовичем, професором кафедри медицини, доктором медичних наук.
2. Тарасенко Тетяною Миколаївною, доценткою кафедри медицини, кандидаткою медичних наук.
3. Бондар Ганною Іванівною, доценткою кафедри медицини, кандидаткою медичних наук.
4. Григурко Дар'єю Олександрівною, доценткою кафедри медицини, кандидаткою медичних наук.
5. Яцишиним Зіновієм Миколайовичем, доцент кафедри медицини, кандидат медичних наук.

Програму розроблено на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 222 Медицина (затверджена вченою радою Херсонського державного університету, протокол № 14 від 29.06.2023р.)

Декан факультету Головченко І. В.

Затверджено на засіданні кафедри медицини

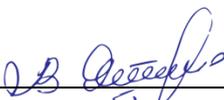
Протокол №2 від «2»вересня 2024 р.

Завідувачка кафедри Тарасова О.О.

Схвалено науково-методичною радою факультету

Протокол №1 від «28»серпня 2024 р.

Голова ради Васильєва Н. О.

Керівниця навчального відділу Вікторія ЯЦЕНКО

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА

Зміст наскрізної програми практичної підготовки:

Вступ

Практика є невід'ємною складовою підготовки майбутніх магістрів медицини. Проходження студентами практик є важливою умовою їх професійної підготовки до фахової діяльності. Останнім часом зростають вимоги до практичної підготовки випускників з медичної спеціальності, що пов'язано з конкуренцією на ринку праці медичних установ з різними формами власності. Тому основним завданням практик є формування у здобувачів необхідного і достатнього обсягу знань та умінь для роботи в системі охорони здоров'я.

Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням академічної доброчесності учасників освітнього процесу Херсонського державного університету.

Організація і проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету регламентується такими документами:

1. Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Кодекс законів про працю України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
4. Положення про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>
5. Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>
6. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 222 Медицина для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Наказ МОН України № 1197 від 08.11.2021)
7. Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті від 02.09.2020 № 789-Д, Про введення в дію рішення вченої ради ХДУ від 29.01.2024 про внесення змін до Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті від 07.02.2024 №88-Д <https://ksu24.kspu.edu/s/7ogSN>
8. Про введення в дію рішення вченої ради ХДУ від 30.10.2023 про затвердження Положення про організацію та проведення практичної

- підготовки здобувачів вищої освіти у Херсонському державному університеті від 17.11.2023 № 521-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/w34uF>
9. Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету від 26.06.2020 № 592-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/y0Eb8>
10. Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Херсонського державного університету від 06.04.2021 р. №419-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/TSxs4>
11. Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти спеціальностей галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у Херсонському державному університеті (наказ від 31.08.2023 № 370-Д). <https://ksu24.kspu.edu/s/ArW95>
12. Порядок надання індивідуального графіка навчання, індивідуального терміну проходження практики та складання заліково-екзаменаційної сесії у Херсонському державному університеті від 04.12.2019 № 1023 – Д, Про внесення змін до Порядку надання індивідуального графіка навчання, індивідуального терміну проходження практики та складання заліково-екзаменаційної сесії у Херсонського державному університеті (наказ 04.12.2019 №1023-Д) від 13.09.2022 №442-Д [https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Порядок%20надання%20індивід.%20графіка%20навчання,%20індивід.%20терміну%20проходж.%20практики%20та%20склад.%20заліково-екзамен.%20сесії%20у%20ХДУ%20\(наказ%20від%2004.12.2019%20№10.pdf?id=cde8af4a-32d9-44a5-b092-b852979ece6b](https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Порядок%20надання%20індивід.%20графіка%20навчання,%20індивід.%20терміну%20проходж.%20практики%20та%20склад.%20заліково-екзамен.%20сесії%20у%20ХДУ%20(наказ%20від%2004.12.2019%20№10.pdf?id=cde8af4a-32d9-44a5-b092-b852979ece6b)
13. Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті від 07.09.2020 № 802-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/TanPg>
14. ОПП «Медицина», 2023 рік.
15. НП 2023 р.

1. Мета і завдання практичної підготовки

Метою практичної підготовки є комплексне засвоєння здобувачами всіх видів професійної діяльності за обраною спеціальністю, оволодіння сучасними методами, формами організації і знаряддями праці у галузі майбутньої професії, формування на базі одержаних в університеті знань, професійних умінь і навичок, необхідних для прийняття самостійних рішень у конкретних суспільно-економічних умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання, вести наукові дослідження та творчо застосовувати отримані знання у практичній діяльності, використання набутих професійних знань на користь суспільства.

Практична підготовка здобувачів спрямована на оволодіння загальних і спеціальних (фахових) компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Очікувані компетентності та ПРН

Код освітньої компоненти	Модулі освітньої компоненти	ЗК	ФК (СК)	ПРН
ОК 50	Виробнича практика Догляд за хворими в хірургічному відділенні	ЗК 3-8,10	ФК 10, 11, 13, 21, 24, 25	<p>ПРН1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.</p> <p>ПРН21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.</p> <p>ПРН24 Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.</p> <p>ПРН25 Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.</p> <p>ПРН27 Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.</p>
	Виробнича практика Догляд за хворими в терапевтичному відділенні			
	Виробнича практика Догляд за хворими в педіатричному відділенні			
ОК 50	Виробнича сестринська практика в хірургічному відділенні	ЗК 3-8,10	ФК 1, 7, 10, 11, 13, 16, 21, 24, 25	<p>ПРН1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.</p>
	Виробнича сестринська практика в терапевтичному відділенні			

Код освітньої компоненти	Модулі освітньої компоненти	ЗК	ФК (СК)	ПРН
	Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні			<p>ПРН17 Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.</p> <p>ПРН21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.</p> <p>ПРН22 Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.</p> <p>ПРН24 Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.</p> <p>ПРН25 Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.</p> <p>ПРН27 Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.</p>
	Виробнича лікарська практика в терапевтичному відділенні	ЗК 3-8,10	ФК 1-14, 16, 18, 20, 21, 24, 25	ПРН1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції

Код освітньої компоненти	Модулі освітньої компоненти	ЗК	ФК (СК)	ПРН
	стаціонару			<p>знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.</p> <p>ПРН2 Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я</p> <p>ПРН4 Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).</p> <p>ПРН5 Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.</p> <p>ПРН6 Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).</p> <p>ПРН7 Призначати та аналізувати додаткові</p>
	Виробнича лікарська практика в хірургічному відділенні стаціонару			
	Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні стаціонару			
	Виробнича лікарська практика в дитячому відділенні стаціонару			
	Виробнича лікарська практика в амбулаторії сімейної медицини (терапевтичному відділенні поліклініки)			
	Виробнича лікарська практика в хірургічному відділенні поліклініки			
	Виробнича лікарська практика в жіночій консультації			
	Виробнича лікарська практика в амбулаторії сімейної медицини (з наданням медичної допомоги дітям та підліткам)			

Код освітньої компоненти	Модулі освітньої компоненти	ЗК	ФК (СК)	ПРН
				<p>(обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).</p> <p>ПРН8 Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.</p> <p>ПРН9 Визначити характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вмти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.</p> <p>ПРН10 Визначити необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі</p>

Код освітньої компоненти	Модулі освітньої компоненти	ЗК	ФК (СК)	ПРН
				<p>заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.</p> <p>ПРН11 Визначати підхід, план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.</p> <p>ПРН12 Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.</p> <p>ПРН13 Проводити оцінку та моніторинг розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організувати проведення профілактичних щеплень за календарем.</p> <p>ПРН14 Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.</p> <p>ПРН16 Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб</p>

Код освітньої компоненти	Модулі освітньої компоненти	ЗК	ФК (СК)	ПРН
				<p>населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.</p> <p>ПРН17 Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.</p> <p>ПРН18 Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.</p> <p>ПРН19 Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.</p> <p>ПРН20 Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.</p> <p>ПРН21 Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.</p> <p>ПРН22 Застосовувати сучасні</p>

Код освітньої компоненти	Модулі освітньої компоненти	ЗК	ФК (СК)	ПРН
				<p>цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.</p> <p>ПРН23 Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення</p> <p>ПРН24 Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.</p> <p>ПРН25 Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.</p> <p>ПРН27 Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.</p> <p>ПРН28 Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.</p> <p>ПРН29 Планувати, організувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики.</p>

2. Структура практичної підготовки та опис практик

Структура практичної підготовки

Код освітньої компоненти	Модулі освітньої компоненти	Кількість кредитів ECTS	Форма Контролю	Опис, мета	
ОК 50	Виробнича практика Догляд за хворими в хірургічному відділенні	7,5	Диф. залік	Опанування здобувачем основних прийомів професійної діяльності молодшої медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.	
	Виробнича практика Догляд за хворими в терапевтичному відділенні				
	Виробнича практика Догляд за хворими в педіатричному відділенні				
	Виробнича сестринська практика в хірургічному відділенні	7,5		Диф. залік	Оволодіння методикою застосування стандартів медичних технологій у практичній діяльності медичної сестри; навичками організації режиму та догляду за хворими з різними захворюваннями терапевтичного, хірургічного профілю, здоровими та хворими дітьми; оволодіння навичками ведення медичної документації стаціонарного лікувального закладу; спілкування з колегами, хворими та їх родичами з урахуванням їх психологічних особливостей.
	Виробнича сестринська практика в терапевтичному відділенні				
	Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні				
	Виробнича лікарська практика в терапевтичному відділенні	7,5			

Код освітньої компоненти	Модулі освітньої компоненти	Кількість кредитів ECTS	Форма Контролю	Опис, мета	
	стаціонару			Україні; удосконалення навичок клінічної, лабораторно-інструментальної діагностики і тактики лікування основних хвороб в умовах стаціонару; оволодіння навичками надання невідкладної допомоги при ургентних хворобах; застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря.	
	Виробнича лікарська практика в хірургічному відділенні стаціонару				
	Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні стаціонару				
	Виробнича лікарська практика в дитячому відділенні стаціонару				
	Виробнича лікарська практика в амбулаторії сімейної медицини (терапевтичному відділенні поліклініки)	7,5		Дотримання медичної етики та деонтології; встановлення психологічного контакту з хворими; опанування методики обстеження, складання плану лікування; проведення опитування, фізичного обстеження, аналізу результатів лабораторних та інструментальних досліджень; визначення провідних патологічних симптомів і синдромів, диференційна діагностика та постановка попереднього діагнозу; ознайомлення з принципами лікування, реабілітації та профілактики найбільш розширених захворювань; набуття навичок надання невідкладної допомоги; ведення медичної документації; виконання деяких медичних маніпуляцій.	
	Виробнича лікарська практика в хірургічному відділенні поліклініки				
	Виробнича лікарська практика в жіночій консультації				
	Виробнича лікарська практика в амбулаторії сімейної медицини (з наданням медичної допомоги дітям та підліткам)				

Графік практичної підготовки

Курс	Семестр	Вид практики	Тривалість	База практик	Відповідальний підрозділ
1 (т.н. 4 р. 10 м.) та 2 курс	2 (скт) 4	Виробнича практика Догляд за хворими в хірургічному відділенні	2 тижня	Провідні лікувальні установи України та зарубіжжя	Кафедра медицини
		Виробнича практика Догляд за хворими в терапевтичному відділенні	2 тижня		
		Виробнича практика Догляд за хворими в педіатричному відділенні	1 тиждень		
2 (т.н. 4 р. 10 м.) та 3 курс	4 (скт) 6	Виробнича сестринська практика в хірургічному відділенні	2 тижня	Провідні лікувальні установи України та зарубіжжя	Кафедра медицини
		Виробнича сестринська практика в терапевтичному відділенні	2 тижня		
		Виробнича сестринська практика в педіатричному відділенні	1 тиждень		
3 (т.н. 4 р. 10 м.) та 4 курс	6 (скт) 8	Виробнича лікарська практика в терапевтичному відділенні стаціонару	1 тиждень	Провідні лікувальні установи України та зарубіжжя	Кафедра медицини
		Виробнича лікарська практика в хірургічному відділенні стаціонару	1 тиждень		
		Виробнича лікарська практика в пологовому відділенні стаціонару	1 тиждень		
		Виробнича лікарська практика в дитячому відділенні стаціонару	1 тиждень		
4 (т.н. 4 р. 10 м.) та 5 курс	8 (скт) 10	Виробнича лікарська практика в амбулаторії сімейної медицини	1 тиждень	Провідні лікувальні установи	Кафедра медицини

	(терапевтичному відділенні поліклініки)		України та зарубіжжя	
	Виробнича лікарська практика в хірургічному відділенні поліклініки	1 тиждень		
	Виробнича лікарська практика в жіночій консультації	1 тиждень		
	Виробнича лікарська практика в амбулаторії сімейної медицини (з наданням медичної допомоги дітям та підліткам)	1 тиждень		

Види завдань/робіт, критерії оцінювання та порядок нарахування балів з практики висвітлюються у робочих програмах практик.

3. Організація проведення практичної підготовки

Практична підготовка може здійснюватися за такими формами проходження практики:

– очна - основна форма проходження практики, що передбачає безпосереднє перебування здобувачів на базі практики, розташованої в Україні чи за кордоном, протягом встановленого терміну практики;

– онлайн (дистанційна) - форма проходження практики, що може бути застосована у виняткових випадках (в умовах воєнного стану, тимчасове переміщення університету, карантинні обмеження, участь здобувачів у міжнародних програмах обміну тощо) за умови виконання повного обсягу програми практики без безпосереднього перебування здобувачів на базі практики;

- змішана форма – форма, яка передбачає виконання частини завдань, передбачених програмою практики, в очному форматі, іншу частину – дистанційно.

Документальне забезпечення практичної підготовки включає:

- Договори про проходження практики;
- Службова від факультету на проходження практики;
- Наказ про проходження практики;
- Службова про проведення контрольного заходу;
- Розпорядження проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи про проведення контрольного заходу;
- Семестровий звіт факультету про проходження практики відповідно плану-регламенту ХДУ поточного навчального року)

Контроль за організацію та проведення практичної підготовки здобувачів на факультеті здійснюють:

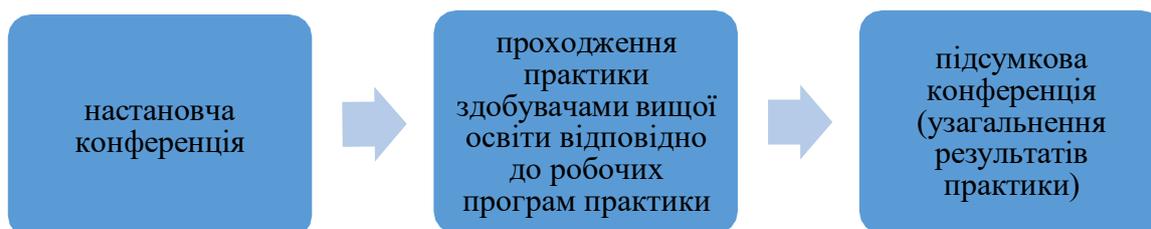
- декан факультету;

- завідувач/завідувачів кафедри;
- керівник практик від факультету (відповідальна особа за проведення практики на факультеті).

Відповідальність за виконання програми практики покладено на:

- гаранта освітніх програм;
- керівника/керівників практики від університету (за якими закріплені здобувачі відповідного виду практики):
- керівника практики від бази практики.

Кожна практика включає три етапи.

На першому етапі практики проводиться настановна конференція, на якій:

- завідувач кафедри та керівники розкривають мету та основні завдання практики, знайомлять здобувачів з базами практики, порядком проходження практики, видами робіт, порядком оцінювання, оформлення звітної документації та процедурою контрольного заходу.

На початку практики здобувачі вищої освіти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів.

Обов'язки учасників практичної підготовки

<i>Учасник практичної підготовки</i>	<i>Зобов'язання</i>
Керівник практик від факультету	<ul style="list-style-type: none"> - координація своєчасного укладання договорів з базами практики; - розподіл здобувачів за базами практики, за погодженням з кафедрами та до початку практики подання службової для підготовки наказу до навчального відділу; - інструктаж про порядок проходження практики; - надання здобувачам-практикантам необхідних документів (програми практики, звіти про результати практики, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо), перелік яких регламентується робочою програмою практики; - інструктаж здобувачів з безпеки життєдіяльності; - представлення доповіді на вченій раді факультету про перебіг проходження практики здобувачів на базах практики та її результати; - подання до навчального відділу письмового звіту про проведення практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практичної підготовки здобувачів.

<p>Керівник практики від кафедри</p>	<ul style="list-style-type: none"> - облік відвідування здобувачами протягом терміну практики; - забезпечення виконання здобувачами програми практики; - консультування здобувачів щодо підготовки та оформлення звітної документації, особливості оформлення виконаних завдань, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо; - подання звітної документації; - аналізування виконання програм практики й доповідь про її підсумки на засіданнях кафедри; - складання підсумкового звіту, який подається керівникові практики факультету.
<p>Керівник практики від бази практики</p>	<ul style="list-style-type: none"> - проведення інструктажу з охорони праці: вступний і безпосередньо на робочому місці; - надання здобувачам можливості користуватися матеріально-технічною базою й інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики; - забезпечення обліку проходження практик здобувачів; - повідомлення керівника практики факультету або керівника практики від кафедри про всі порушення трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку та про інші порушення; - підготовка відгуку на кожного здобувача з відображенням виконання програми практики.
<p>Здобувач, який проходить практику:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - до початку практики одержати консультацію щодо оформлення документів (на настановній конференції з практики або в індивідуальному порядку); - своєчасно розпочати практику; - вивчити й суворо дотримуватись правил безпеки життєдіяльності й виробничої санітарії; - у повному обсязі виконати всі завдання програми практики; - скласти календарний графік проходження практики та залікових заходів, погодивши його з керівником від бази практики й викладачами-керівниками практики за фахом;

	<ul style="list-style-type: none"> - вести «Звіт про результати практики» та своєчасно подавати його на перевірку; - працювати відповідно до внутрішнього розпорядку бази практики (КЗпП України); - своєчасно оформити всі документи з практики у формі звіту; - проходити практику в терміни, визначені наказом по університету. Зміна строків проходження практики з поважних обставин, подовження терміну практики або надання індивідуального терміну проходження практики здійснюється наказом ректора за поданням декана факультету на підставі поданих документів, що підтверджують поважні причини щодо надання індивідуального терміну проходження практики.
--	--

Контроль під час практики складається з поточного і підсумкового.

За результатами проходження практик здобувачем подається звіт за результатами практики для перевірки та оцінювання. Вимоги до структури та обсягу звіту з практики представлені у робочих програмах практик.

4. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики здобувачі звітують про виконання програми практики. Форма та вимоги щодо оформлення пакету звітної документації здобувача про результати проходження практик надається у робочій програмі практики. Термін подачі здобувачем пакету звітної документації встановлюються керівником практики від університету за узгодженням із завідувачем кафедри та керівником практики від факультета, але не пізніше дати підсумкової конференції.

Після закінчення практики здобувач надає звітну документацію керівникові практики від університету і звітує перед комісією про виконання робочої програми практики. Захист здобувачами вищої освіти результатів практики відбувається перед комісією, склад якої затверджується розпорядженням проректорки з навчальної та науково-педагогічної роботи, за результати захисту відображаються у відомості обліку успішності та індивідуальному плані здобувача. Непроходження або невиконання програми практики у повному обсязі вважаються невиконанням індивідуального навчального плану. Здобувач, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з університету. За умови невиконання здобувачем програми практики з поважної причини університет може надати індивідуальний термін проходження практики.

Здобувач, який виконав програму практики, але під час підведення підсумків практики отримав незадовільну оцінку, має право покращити результат у період ліквідації академічної заборгованості, визначений регламентом університету згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Херсонського державному університеті та Порядком надання індивідуального графіка навчання, індивідуального терміну проходження

практики та складання заліково-екзаменаційної сесії у Херсонському державному університеті.

Підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданнях кафедри.

Критерії оцінювання результатів кожної практики визначаються Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

№ п/п	Вид роботи	Кількість балів		Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
		Максимальна сума балів	Шкала балів			
1.	Відгук і оцінка керівника від бази практики	20	20 18-19 15-17 13-14 10-12 1-9 0	A B C D E FX F	Excellent Good Good Satisfactory Satisfactory Fail Fail	Відмінно Добре Добре Задовільно Задовільно Незадовільно Незадовільно
2.	Оформлення документації практики	20	20 18-19 15-17 13-14 10-12 1-9 0	A B C D E FX F	Excellent Good Good Satisfactory Satisfactory Fail Fail	Відмінно Добре Добре Задовільно Задовільно Незадовільно Незадовільно
	2.1. оформлення Звіту про результати практики	10	10 9 8 7 5-6 1-4 0	A B C D E FX F	Excellent Good Good Satisfactory Satisfactory Fail Fail	Відмінно Добре Добре Задовільно Задовільно Незадовільно Незадовільно
	2.2. оформлення та своєчасне виконання завдань звіту	10	10 9 8 7 5-6 1-4 0	A B C D E FX F	Excellent Good Good Satisfactory Satisfactory Fail Fail	Відмінно Добре Добре Задовільно Задовільно Незадовільно Незадовільно
3.	Практичний рівень підготовки	60	60-54 53-49 48-40 39-36 35-30 29-1 0	A B C D E FX F	Excellent Good Good Satisfactory Satisfactory Fail Fail	Відмінно Добре Добре Задовільно Задовільно Незадовільно Незадовільно
3.	Теоретичний рівень підготовки (відповіді на	100	90-100 82-89 74-81	A B C	Excellent Good Good	Відмінно Добре Добре

	питання до (заліку)		64-73 60-63 35-59 0-34	Д Е FX F	Satisfactory Satisfactory Fail Fail	Задовільно Здовільно Незадовільно Незадовільно
	Всього	200	200-170 164-169 163-140 139-127 126-120 119-70 0-69	А В С Д Е FX F	Excellent Good Good Satisfactory Satisfactory Fail Fail	Відмінно Добре Добре Задовільно Задовільно Незадовільно Незадовільно

Здобувач/-ка має право оскаржити організацію, процедуру проведення та результати оцінювання контрольних заходів відповідно до Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті.

5. Перелік рекомендованих джерел.

Основна (базова) література

1. Глушко Л.В., Федоров С.В., Скрипник І.М. та ін. Внутрішні хвороби: у 2 т. / за ред. Л.В. Глушка. — 2-ге вид., доповн. — К.: ВСВ «Медицина», 2022. — Т. 1. — 680 с.
2. Глушко Л.В., Федоров С.В., Скрипник І.М. та ін. Внутрішні хвороби: у 2 т. / за ред. Л.В. Глушка. — 2-ге вид., доповн. — К.: ВСВ «Медицина», 2022. — Т. 2. — 584 с.
3. Бабаджан В.Д., Кузнецова Л.В., Кравчун П.Г., Курченко А.І. та ін. Клінічна та лабораторна діагностика: у 2 т. — 2-ге вид. — Київ: Медпринт, 2022. — Т. 1–2. — 752 с.
4. Жарінов О.Й., Іванів Ю.А., Куць В.О. та ін. Функціональна діагностика: підруч. для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів післядипл. освіти МОЗ України / за ред. О.Й. Жарінова, Ю.А. Іваніва, В.О. Куця. — 2-ге вид., перероб. і доповн. — Київ: Четверта хвиля, 2021. — 783 с.
5. Андрейчин С.М., Бількевич Н.А., Чернець Т.Ю. Методика обстеження терапевтичного хворого: навч. посіб. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2021. — 276 с.
6. Матвійчук М. та ін. Просто невідкладні стани: клініч. посіб. — Тернопіль: Крок, 2022. — 88 с.
7. Мостовий Ю.М. (ред.) Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи, нормативні показники, трактування змін. — Вінниця: [Б. в.], 2023. — 800 с.
8. Голубовська О.А., Андрейчин М.А., Шкурба А.В. та ін. Інфекційні хвороби: підруч. / за ред. О.А. Голубовської. — 4-те вид., переробл. і доповн. — К.: ВСВ «Медицина», 2022. — 464 с.
9. Юрко К.В., Козько В.М., Соломенник Г.О. Внутрішньолікарняні інфекції та інфекційний контроль: навч. посібник. — Київ: ВСВ «Медицина», 2020. — 296 с.
10. Чернишова Л.І., Лапій Ф.І., Волоха А.П. та ін. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навч.-метод. посіб. / за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапія, А.П. Волохи. — 3-є вид., переробл. і доповн. — К.: Медицина, 2022. — 336 с.
11. Тяжка О.В. (ред.). Педіатрія. — Вінниця: Нова Книга, 2009. — 1 136 с.
12. Сорокман Т.В., Пішак В.П., Сокольник С.В. та ін. Дитячі хвороби: підруч. у 2 томах. — Чернівці: Медуніверситет, 2009. — Т. 1 — 604 с.; Т. 2 — 418 с.
13. Усенко О.Ю., Білоус Г.В., Путинцева Г.Й. Хірургія. — 5-те вид. — Київ: ВСВ «Медицина», 2021. — 416 с.
14. Березницький Я.С. (ред.). Хірургія: електронний підручник. — Вінниця: Нова Книга, 2024.
15. Запорожан В.М., Грубнік В.В., Яп Боньєр та ін. Ендоскопічна і роботизована хірургія: навч. посібник. — 2-ге перероблене і доповнене вид. — К.: ВСВ «Медицина», 2023. — 558 с.
16. Полянський І.Ю., Гринчук Ф.В., Білоокий В.В., Максим'юк В.В., Андрієць В.В., Гресько М.М., Тарабанчук В.В., Гирла Я.В., Мороз П.В., Білоокий О.В. Основи діагностики хірургічних захворювань: навч. посіб. — Чернівці: [Б. в.], 2024. — 110 с.
17. Магован Б., Оуен Ф., Томсон Е. Клінічне акушерство та гінекологія: підруч. — К.: ВСВ «Медицина», 2021. — 445 с.

18. Грищенко В., Щербина М., Венцківський Б. Акушерство і гінекологія: у 2 книгах. — К.: ВСВ «Медицина», 2020. — Кн. 1 — 422 с.; Кн. 2 — 376 с.
19. Гігієна та екологія: Підручник / В.Г. Бардов, С.Т. Омельчук, Н.В. Мережкіна та ін. ; за редакцією В.Г. Бардова. — Вінниця : Нова Книга, 2020. — 472 с.
20. Клінічна та лабораторна діагностика: підручник: у 2-х томах/за ред. В.Д. Бабаджана, Л.В. Кузнецової, П.Г. Кравчуна, А.І. Курченко 2-е видання; переробл. і доповн. Київ. -МЕДПРИНТ, 2022. — 752 с.
21. Symonds I., Arulkumaran S., et al. Essential Obstetrics and Gynecology. — 6th ed. — Edinburgh; London; New York: Elsevier, 2020. — 460 p.

2. Допоміжна література

22. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: посібник: пер. 23-го англ. вид. у 3-х т.: том 1 /за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона. — Медицина, 2020. — 258 с.
23. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: посібник: пер. 23-го англ. вид. у 3-х т.: том 2 /за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона. — Медицина, 2020. — 778 с.
24. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: у 3-х томах: посібник: пер. 23-го англ. вид. у 3-х т.: том 3 /за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона. — Медицина, 2021. — 642 с.
25. Нейрохірургія: Підручник /за ред. акад. В.І.Цимбалюка В.Цимбалюк, Б.Лузан, І.Дмитерко, М.Марущенко, В.Медведєв, О.Троян. — Вінниця: Нова Книга, 2020. — 360 с.
26. Первинна медична допомога: посібник: у 2 т./ Л.С. Бабінець, В.М. Ждан, Н.С. Михайловська та ін.; за ред. Л.С. Бабінець. — Львів: «Магнолія 2006», 2021. — Т1: Загальні положення, внутрішні хвороби у загальній лікарській практиці. — 580 с.
27. Первинна медична допомога: посібник: у 2т./Л. С. Бабінець, В.М. Ждан, Н.С. Михайловська та ін.; за ред. Л.С. Бабінець. - Львів : «Магнолія 2006», 2019. - Т2.: Поліпрофільні питання у загальній лікарській практиці. - 2021. - 424 с.
28. Ксьонз І. В., Шкурупій Д.А., Грищенко Є. М., Холод Д. А. Стандарти та практичні навички з дитячої хірургії та реаніматології. — Львів, 2020. — 156 с.
29. Клінічна онкологія: навч.посібник / за ред. Ю. В. Москаленко, І.О. Винниченко, Р.А. Москаленко — СумДУ: ВСВ “Медицина”, 2020. 212 с.
30. Fauci A.S., Kasper D.L., Hauser S.L., Jameson J.L., Loscalzo J. Harrison’s Principles of Internal Medicine. — 22nd ed. — New York: McGraw-Hill, 2025.
31. Tierney L.M., McPhee S.J., Papadakis M.A. Current Medical Diagnosis and Treatment. — 64th ed. — New York: McGraw-Hill, 2025.
32. Wilkinson I.B., Raine T., Wiles K., et al. Oxford Handbook of Clinical Medicine. — 11th ed. — Oxford: Oxford University Press, 2024. — 878 p.
33. Hockenberry M.J., Wilson D. Brunner & Suddarth’s Textbook of Medical-Surgical Nursing. — 15th ed. — Philadelphia: Wolters Kluwer, 2021.
34. Townsend C.M., Beauchamp R.D., Evers V.M., Mattox K.L. Sabiston Textbook of Surgery: The Biological Basis of Modern Surgical Practice. — 20th ed. — Elsevier, 2022.
35. Сиволап В.Д., Кисельов С.М., Лашкул Д.А. Основні принципи доказової медицини: навч. посіб. — Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. — 208 с.
36. Чабан О.С. (ред.). Комунікативні навички лікаря: підруч. для студ. вищ. мед. закл. та практиків. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — Київ: Заславський О.Ю., 2021. — 434 с.
37. Людність та емпатія в охороні здоров’я: посіб. для викладачів. — Київ: Майстер книг, 2022. — 364 с.
38. Наказ МОЗ України №1777 від 03.08.2020 (із змінами): *Про затвердження заходів та засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1110-20#Text>.

Інтернет-ресурси:

29. Міністерство охорони здоров'я України — <https://moz.gov.ua/>
30. Центр громадського здоров'я МОЗ України — <https://phc.org.ua/>
31. ДП «Державний експертний центр МОЗ України» — <https://www.dec.gov.ua/>
32. Галузеві стандарти та клінічні настанови — https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
33. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/> – доступ до бази даних публікацій з генетики людини та медичної генетики
34. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/omim/> – доступ до бази даних спадкових захворювань людини
35. <http://www.genecards.com> – база даних по структурі генів спадкових захворювань
36. <http://geneticassociationdb.nih.gov/> – доступ до бази даних з асоціативних дослідженням мультифакторіальних захворювань
37. <http://www.orpha.net/> – база даних орфанних захворювань